

1 רמב"ס יד החזקה הלכות תעניות פרק ה

(יט) כל הצומות האלו עתידיים ליבטל לימوت המשיח ולא עוד אלא שהם עתידיים להיות ימים טובים וימי שwon
ושמחה שנאמר (זכירה ח') כה אמר ה' צבאות צום הרבייעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשורי יהיה לבית
יהודה לשון ולשמחה ולמועדים טובים והאמת והשלום אהבו בריך רחמנא דסיען:

2 הררי קדם

3 תלמוד בבלי מסכת תענית זט/א

והיינו דאמר רבי יוחנן אלמלי הייתה באותו דור לא קבועתו אלא בעשרי מפני שרובו של היכל בו נשרף ורבנן
אתחלתא דפורענותא עדיפה ובשניה מילן דתניא מגלgin זכות ליום זכאי וחובה ליום חיב אמור כשרב בית
המקדש בראשונה אותו היום ערבת תשעה באב היה ומצואי שבת היה ומוצאי שביעית היה ומשמרתה של יהויריב
היתה והלויים היו אומרים שירה ועומדים על דוכנים ומה שירה היו אומרים וישב עליהם את אונם וברעתם יצמitem
ולא הספיקו לומר יצמitem ה' אלהינו עד שבאו נקרים וכבושים וכן בשניה

4 גבורות ארוי על תענית זט/ב

והיינו דאמר רבי יוחנן אלמלא הייתה באו הדור לא קבועתו אלא בעשרי וכו', קשה לי הא על כרחך הא דר' יוחנן
דאמר קבועתו בעשרי אחרובן בית שני קאי דעתיו אלו מותענו דיאל חורבן בית ראשון מי נפקא מימה Mai דהוה
זהה, וקרא מחורבן בית ראשון מירוי ואינו לנו שום נפקא מינה משריפת בית ראשון לטענתו שלנו על של שני אלא
טענתו שלנו בשרפפת השני תלוי הכל. ולש למור דודאי רבו של בית שני בתשעה באב נשרף ועליו אנו מותען, מכל
מקום נפקא מינה נמי לדין בהא דאמר רבי יוחנן אלמלא הייתה באו הדור של חרבן ראשון קבועתו בעשרי מפני
שרובו של אותו היכל נשרף, והא דאמר בפרק קמא דר"ה (יח, ב) דבשאρ צומות אם אין שמד ואין שלום רצוי מותען
רצוי אין מותען חז' מותשעה באב דלעלם מותען משום דהוכפל צרות והיינו חורבן הבית שנחרב פעמים בו כמה
שכתבתי לעיל, ולרבי יוחנן דלא איזיל בתור אתחלתא דפורענות אלא בתר רבו נמצא דלא הוכפלו בט"ב דעיקר
פורענות של חורבן ראשון בעשרי היה, ולדידיה תשעה באב שאנו מותען על חורבן בית שני נמי בראון תליה
כאשר צומות דהא בו נמי לא הוכפלו:

...
כל מקום תירוץ א' נראה לי עיקר דברבו של ב' בתשעה באב נשרף לא כשל א', דאי שניהם רבו נשרף בגין דיאל
בתור רובה אם כן לעיל דאמר אבי תמוז דהאי שתא מלאוי מלואה ונפקא ליה מקרה עלי מועד לשבור בחורי, לר"י
איינו צריך למלאות ואפילו הכי איקלע יום השבר שהוא עשרי באב ביום הבכיה חנים, והוא בפרק ז' דפסחים (ע), א'
נפקא ליה דשעריר ר"ח באין בטומאה משום דר"ח איקרי מועד מהאי קרא דקרה עלי מועד, ובפרק קמא דשבועות
(ג) דשעריר ר"ח ורגלים מכפרים כפורה א' מאשר תקריבו לה' במועדיכם הוקשו כל המועדות זה זהה ור"ח נמי
מועד איקרי מקרה דקרה עלי מועד, ואי לר"י ב' חורבנות ב' באב הינוatz' דתמוז דהאי שתא מלאוי מלואה ולא
משכחת לה לר"ח דאיקרי מועד. ועוד הוא אמר רבי יוחנן לעיל דמפני בכיה חנס שלليل תשעה באב הוקבע בכיה
לזרות, ואם איתא הא בכיה של זירות מן הדין ב' באב הוה לר"י ולא בליל בכיהם. אלא ודאי הוא דאמר רבי יוחנן
קבועתו ב' מפני כי' אשל א' קאי אבל של ב' רבו בתשעה באב נשרף ומשום הכי בכיהו ותעניתו של זירות אשני
בליל בכיהם מיקלעי אפילו לר"י, ומכל מקום קבעו עכשי תענית בתשעה באב מפני השני ולא בעשרי מפני
הראשון ע"ג דראו לה תענות נמי על זירות הראשון כדמצינו לגבי צום גדריה, לא דמי דשאני הטעם דאפשר אבל
הכא כיוון Dai אפשר לה תענות שני ימים רצופים תשיעי ועשורי מפני הסכנה וצריך אתה לדחות את אחד מהן מوطב
דוחה תענית של ראשון מפני השני חורבן בית שני חמיר לו. וכחאי גונא מצינו בזמנים הרבייעי של התקעת העיר
שהיה בראשונה בט' בו לפפי פשוט דגמרא דילן ובשניתה בי"ז בו ואפילו הכי אנו מותען בי"ז חורבן בית שני חמיר
לו

5 רמב"ס יד החזקה הלכות בית הבחירה פרק א

(ד) בנין שבסנה שלמה כבר מפורש במלכים וכן בנין העתיד להבנות ע"פ שהוא כתוב ביחסאל אין מפורש וסביר ואנשי בית שני שנבנו בידי עזרא בנווה לבניון שלמה ומעין הדברים המפורשים ביחסאל:

6 ספר חגי פרק ב

(ט) גָדוֹל יְהִי בָבּוֹן מִבֵּית הָאָמְרוֹן מִן הַרְאָשׁוֹן אָמַר הֵ'

7 תלמוד בבלי מסכת Baba Batra דף ג/א

ומנין זהה גבורה טפי דכתיב גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון רב ושמואל ואמרי לה ר' יוחנן ור' א' חד אמר בבנין וחדר אמר בשנים

8 הגראי' הלוי על זכריה פרק ז פסוק ב

[ב] - הפטורת שבת חנוכה ובחעלתך - ויאמר אליו מה אתה ראה ויאמר ראייתי והנה מנורת זהב כליה וגללה על ראשה וגוי ושתים זיתים עליה וגוי ואנו ואמר אל המלך הדבר כי לאמר מה אלה אדני, ויען וגוי הלווא ידעת מה המשא ואמר לא אדני, ויען ויאמר אליו לאמר זה הדבר ה' אל זרבבל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות: וצריך להבין מה הייתה תשובהו וגם קשה הלא דברי המלך שאמר לו הלא ידעת הון דברי נבואה וגם דברי הנבואה שאמר לו לא אדני, גם דברי הנבואה, הלא הנבואות סתרי אהדי: והנה כל נבואה זו הייתה על בית שני שהראה לו את הכהן הגדול, המנורה, ובית המקדש. ושני הזרים מפורש בכתב להלן, שני בני היכר, והיינו מלך וכחן גדול שנמשחים בשמו המשחה. והנה קשה הלא בבית שני לא היה שמן המשחה, דהלא נגע עם הארץ וגם מלך לא היה שם כלל, והכחן הגדל היה רק מרובה בגדים ולא משוח: אמנים נראה, דהנה הרמב"ס כתב דקדושה שנייה גם לעתיד לבוא, ואז הלא יהיה שמן משחה, ושפיר אמר לו שקדושה זו יהיה שני בני יצחר דlatentely לבוא שגם אז קדוש, מחמת הקדושה הוא ימשחו אותם. ולדברי הרמב"ס הלא הכל קדושה אחת היא:

והנה הרמב"ס הלכות בית הבחירה פ"ג. מבואר דקדושה ראשונה הייתה ע"י כיבוש, כיוון שבטל הכיבוש בטלה הקדושה, אבל בקדושה שנייה שלא הייתה ע"י כיבוש רק ע"י חזקה, ונתקדשה רק ע"י חזקה לחוד, וחזקה לא בטלה.

ועיל"ש בס"מ שהקשה מי גרע כיבוש וחזקה, חזקה לחוד:

אמנים באמת לא קשה מיד, דקדושה ראשונה הייתה ע"י כיבוש וחזקה, ונמצא שהכיבוש הוא תנאי בקדושה, וכיון שבטל הכיבוש בטלה הקדושה. אבל בקדושה שנייה לא היה צורך אלא חזקה בלבד, והחזקה לא נתבטל: והנה בירושלמי שביעית פ"ז ה"א, פלאי אמוראי אי בבית שני חייבין במעשרות מן התורה, או מאיליהן קיבלו. למד מה תורה הוא מקרא "והביאך ה' אלקיך אשר ירשו אבותיך וירשת" הקיש ירושת אבותיך מה רשות אבותיך מדבר תורה אף ירושתך מדבר תורה. והטיבתך והרביך מאבותיך, וכו', אבותיכם לא נתזיבו אלא לאחר י"ד שנה זו שכבשו וזה חילקו אבל אתם כיון שנכנסתם נתחייבם. אבותיכם לא נתקיבו עד שעשה שכנו כולה, אבל אתם ראשון וראשון קונה ונתחייב, ע"ש. והיינו הטובה דקדושה ראשונה הייתה ע"י כיבוש וחילוק גם דזוקא אחר שכבשו כולה שלא תאה תחת על מלכות. והקדושה השנייה גם بلا כיבוש, וכיון שהחזקוק מקצתן, ואף שהיתה תחת על מלכות אחרת בכל זאת נתקדשה. וזה מבואר דהכיבוש שבקדושה ראשונה, הייתה צריכה לחייבת הקדושה וזה ה"וحتיבך" דקדושה שנייה אין צורך לזה. והנה זו הדין המחדש דקדושה שנייה תתקדש הארץ بلا כיבוש עדין לא נדרש, ובנבואת המלך נתחייב הדין הזה:

9 ספר משכני עליון - הקדמה

יעתה אודיע לך סוד אחד עצום ורב מאד, ועל כן תתגבר בשכלך לרדת אל עומק הדברים. דע, כי זה הבית העתיד הוא שראה אותו יחזקאל הנביא מיד אחר חורבן הראשון. ואתה כבר שמעת, כי לא פסק הבית למעלה, גם כי חרב למיטה. כי הלא לא נבנה הבית למיטה רק ברוב חזק המאורות, והתגברם להאריך מדרגה, ויגעו אל העולם

זהה, וגם עשו הבית אשר עשו. (כבר) [וכאשר] חסר הכוח הזה, לא יהיה עוד זה הבית למתה; אך לא מפני זה חרב למללה, רק החושך ולא האיר כבראשונה. אבל הסוד הגדול הנודע בזה העניין למי שהוא מורגאל לכלת בדרכי החכמה, והעומד בסוד ה' יודע אורחותינו, הוא כי כאשר בנה שלמה את הבית הראשון, לו לי חטאנו, אלא היו מחזיקים בתורתם, היו מתעלמים במדרגותיהם, ומגיעים הדברים אל התיקון השלם. ואז היה העולם פושט צורה ולובש צורה, והיה מתגללה מה שלא נתגלה. אך כאשר גברה הרשעה ורבו החטאים, הנה הבית הראשון שנטaken בוגקונים הראשונים חרב. ואז אותו הבניין לא עומד עוד למללה, רק ברגע אחד עבר ונבנה בצדקה אחרת, היא הצורה והיא התכנית שעתיד להיות. ונמצאו, שני הבניינים, זה נכנס וזה יוצא ואין ביניהם כמולא נימא. והבניין הזה לא נגלה למטה, כי רק לעתיד יגלה. אך למללה, מהיים החhoe והלאה בן היה, וכן הוא. ועל כן ראה אותו יחזקאל, שכבר בנוו ועד מזד היה, וישראל לולי זכו במעשייהם, הייתה ראייה להיות גאות עזראanganות מצרים, וביאתם כבאיות יהושע. ואז היו בונים את הבית בתכנית הזה אשר ראה יחזקאל, והוא שתי המקדים שלמעלה ושלמטה מכוונים זה לזה: וכאשר לא הטיבו דרכיהם, היהת הגאה בחשאי, ולא עצרו כח לעשות כבית החhoe. ואז עשו אותו על פי הנבאים שביניהם, קצת דומה אל הראשון, וקצת דומה אל الآخرן, שכבר נתחדש למללה; אפס קצחו לקחו וככלו לא לקחו, כי לא הייתה השעה הרואיה לכך. ונמצא, שזמן שלמה היו שני הבתים - העליון והתחתון מכוונים; על כן מצאה השכינה בו מנוח ושרהה בו. אבל השני, שלא היו דומים זה לזה לא שרתה בו שכינה:

סימן קלג

רשות

קדם

ב'יאור מחלוקת הראשונים והרמב"ם ג

ובב'יאור פלוגחת הראשונים והרמב"ם נראה,
שהנה לסתות הראשונים הרכ"ח ורכ"ז
ודעימיו עולה דצ"ה ז' ס"הן צלוס וחין גוירת
המלחמות, כל התענויות בס רשות וכל תלוי גלו
תענויות, וכד"ר ל"ג רג כל שורש כל דין בתענית
כהן חולתן כתית, וזה מהיכית דנען, נמי גוירת
המלחמות. ואחר נראה בס סנק ד' תענויות כל דורי
קלה במחייך עליכם והוא לרה, דיעוון צל'
הרמב"ס צפ"ה מהל' תענית כל' ד', יומד"ק להתענויות
על כל לרה כל שורש חנוך על הלייזור עד שירחמו מן
הצמים', וס"ל לנוכח רהשוניים בס במקייכ' כל סנק
תענויות דדררי קלה הוה כמה בכלן יארחן טרי
ולרה, וכמו שמדוברים בלהות תעניתה עננו ד' ח'
כiosooso תעניתנו כי לרה גדולה חנכו', וכגדל
ולרה הוה גוירת המלחמות ותוקף בגנות, חכל
החולן כל בכית צפוי עלהו לנו נחנן דין לרה,
לח"כ תענית, וחר' בסעתו שיח לרה גדולה זמן
זה, מ"מ זכרון הגרות חיינו מהיכ' תענית, ועיקר
החו"ג כל תענית תלוי לרה כל עכסיו, חכל כהן
צלוס ויש גוירת המלחמות זיך גוירה ולרה לפניו, זה
יש חיוג מדורי קלה נזכור حت' ס מקור כל לרה
והגירה, וזה החולן סבוח מקור כל הגרות, ולכן יש
חיוג להתענות על החולן, חכל כהן גוירת המלחמות
חמר ככל חלות בס לרה כדי לח"כ תענית. וכיוטר
ס"ד נזכר מכו"ר צ"י רס"י דכתים צלוס יכו נצ"ז
ולצמה, חיינו זהין יד הלחמות תקיפה על יארחן,
ומצמ"ע ש"פ"י חס לנו נהנה המקדים, חס חיין יד
הלחמות תקיפה על יארחן הס נצ"ז ולצמה, וכד"ר
פלג הרי עדין לנו נהנה כתית, ומי"ך בס יכו נצ"ז
ולצמה, ומכו"ר דעתךrai הchief הchief על הלחמות
החולן כל כלן יארחן, לנו מצטט עלה הולן הולן.

והנה נציגת הרמב"ס דק"ל דלעומס זה' נଘר
שמרג' כתית, יש חיוג תענית מעיקרה
בדינה, מצטטו י"ל לדוחר החולן כי חפלה כל
לה, וכל מקום וזמן יש חלק מכלן יארחן סקוגן

במדוקן כל' הרמב"ס בס יכו ליום טוים ממעץ,
ואילו כרכ"ז מגואר בס רק ימים טוים לעניין
ליהקר כסוף ותעניית, לדהרמב"ס נצ"טתו דהירוי
על ימות חמץ סנק קרח' מתפרשים כפוצות ממעץ.
ועין צה"ז' ספלה כל המשכונות יעקב (חו"מ
הרבמב"ס דורי הגמ' הר"ה (יח, ז) סנק כו"
הטלינו רחמניה נכין נחמן' חכל סנק בדקימי'
קימי', ומכו"ר בס במלחקו במגילת תענית לאחר
ההורן חס כי בטלה בס אנטלו כל הימים טוים
דכ"ל ימות להחר החולן, לדהרמב"ס ל"ע, וע' זה
בת' מסכני' הכל' ולഗלה מה' נח' חכל מטה (ק'
ע"ב ע"ג].

ואגב **הורחן** יש לטוילר ד' הרמב"ס מ"ט כתיב
מת סוף הפסוק זההמת וכלהום חנו',
דמות זה צ"יך לעניינה תעניות, וו"ג. ואמור זה
הגר"מ ז"ל דהרבמב"ס כה להוכחה מכאן מה סיטתו
דצ"זון זיך צלוס דמכו' גמ' סיכיו כל התענויות
לצ"זון ולצמה, הוה רק לימות חמץ וליה כתית
צני, ודלה כתיב' הרכ"ח והראשוניים, והוכחה זה
כהן סיס הפקוק זההמת וכלהום חנו', דהנה
במדרש רגה (גרחות פ拉斯 ח, ה) היה נח' צז'ל'
ס"ז כו' דכתיב חד וחדמת נפgeo לדק וצלוס
נאקו, חד יזכר סכו"ז סקרים, לדק יזכר דכו"ה
זהomer חל יזכר סכו"ז סקרים, נטול חמת ובלטיכו להרץ
קעטה, מה עשה הקב"ה נטול חמת ובלטיכו להרץ
ס"ז ותכל חמת הרכ"ה. ומכו"ר סמידות הלחמות
וכלהום מתנגדים לזרימת העולם, וולרכיס להתעלם
מזה זמן זה, דחס מקפידים למגורי על הלחמות
וכלהום חיין בעולם מתקיים, חכל בימות חמץ
כשתקיים ומלחה ההרץ דעה حت' ה' כמיס ליס
מקדים, ח' יפה בס להמת ובלטיכו בעולם,
וזהו שאמר הכתוב זההמת וכלהום וכלהום חנו' לימות
 חמץ, ומהז הוכחה הרמב"ס דהנגייחס ענו בס
שמתי יכו התענויות נצ"זון ולצמה בימות חמץ,
זמן זההמת וכלהום חנו'.

מכתב מאת מרנא בעל ה'חפץ חיים' זצוק"ל

הנה אנו רואים שככל הסימנים והיעודים שנאמרו בחז"ל לפניו ביאת משיח צדקינו, כמעט שנטק"מו כולם, ואין לנו יום קלותו מרובה מחברו, וככל ישראל סובל הרבה צרות ומצוקות, ובלי ספק שמיינו אלה מה עקבתו דמשיחא, והצרות והמצוקות האלה נכללים בחז"ל בשם חבליו של משיח. ומה בבחינת חבי לידה לאשה, שקדם הלידה היא סובלת הרבה מכואבים ויסורים, כמו כן קודם ביאת משיח צדקנו, צריכים להיות צרות ומצוקות, ומה נקראים חבלי משיח.

עזה להנצל מוחלי משיח

ואף שלכאורה אין בידינו שום עזה ותחבולה, איך להנצל מהם, ומוכרים אנו לכואורה לסובלים, אך כאשר התבונן היטב בחז"ל, נמצא עזה גם זה, איך להנצל מעט מוחלי של משיח, וזה מה דאיתא בחז"ל (סנהדרין צ"ח ע"ב): שאלו תלמידיו את רבי אליעזר, מה יעשה אדם וינצל מוחלו של משיח. והשיב להם, יעסוק בתורה ובגמilot חסדים. ושני העניינים האלה, יש בכחם להציל את האדם מוחלי של משיח אם רק יעסוק בהם ולא ירפא מהם, וזהו נרמז באמרו יעסוק מלשון עסק. וכש שראהם בעסקיו מוחפש עצות ותחבולות, ולא ינוח ולא ישקוט והוא שקווע ראשו ורונו בעסקיו שיעלו מעלה מעלה ויכניסו לו ריווח. כן על האדם לעסוק תמיד בשני העניינים האלה, ויחפש אופנים שונים כדי שיתרבו זכויותיו, שיעדמו לו בעת צרה ומצוקה.

קביעת עתים לתורה

והנה כשם שבעסקים הגשמיים, ישנם מדרגות מדרגות, ישנים עסקים גדולים המכניםים ריווח רב לבעליהם, ובתוךים מהפסד והיזק, וישנים עסקים קטנים מהם אבל גם הם מכניםים ריווח לבעליהם, וישנם עוד עסקים בינוניים וקטניים. כמו כן בעסקים הרוחניים יש מדרגות מדרגות, ישנים אנשים שננתן להם ד' לב לדעת ולהבין הרבה בתורה בש"ס ובפוסקים, ולישא וליתן בהלכה ולהורות לעם את דרך ד', ומה התלמידי חכמים ומורי העם שבכל דור ודור. וישנים בעלי בתים מופלאים בעלי גمرا, ויש בעלי משנה, בעלי עין יעקב וחיה אדם, וישנים בעלי מקרא שיכולים ללמידה רק חומש עם פירש". וכל אלה הלימודים ואלה האנשים, חשובים מאד לפני הקב"ה. וכך יראה כל אדם ללמידה מה שיש ביכולתו, ועליו לקבוע איזה זמן בכל יום שלימוד לימודו, ולא יעבור עליו אף יום אחד מקביעות לימודו ואז תגין הרבה עליו תורתו שלומד, אבל אם לא יקבע לו זמן ללימודו, אלא בעת שיזדמן לו איזה שעה פנואה לימוד ואם לאו לא לימוד, ויקראו לפעים שייעברו עליו כמה ימים שלא לימוד כלל, אין תורה שלומד מגינה כל כך. ולמה הדבר דומה, לחולה שניתנו לו סמי מרפא, אם לא ישגיח לחת אתם בזמן ובשיעורם כפי עצת הרופא, אז רופאותו קרוובה לבוא.

يعסוק בחסד בתמידות

וכן בעניין החסד יש גם כן מדרגות, וכי אפשר לבארם פה, כי רבים הם ומבוארים בארכיות בספרי 'אהבת חסד', והעיקר בזה הוא שיראה האדם לעסוק בחסד כפי יכולתו הן בגופו והן

בממוני, וגם בזה יעסוק בתמידות ולא יעבור עליו يوم אחד שלא יקיים בו חסד בגופו או בממונו, אם יזדמן לו, דבזה מעורר מدت החסד למעלה, כמו שאמרו חז"ל, שאומר הקב"ה ומה אלו שהם עצמם צריכים חסד עושים חסד זה עם זה, אני שאני מלא חסד ורחמים על אחת כמה וכמה שאני צריך לגמול חסד עם בריותי.

ובאו ראה מה דאיתא בזורה"ק פר' אמר: תני נא, בעובדא דלטה איתער עובדא דלעילא, אי בר נש עביד עובדא לטה כדקה יאות, הци איתער חילא כדקה יאות לעילא, עביד בר נש חסד בעלה מא איתער חסד לעילא, ושארី בההוא יומא ואיתער ברכמי בגינה, וא' אטדרבר בר נש ברחמי לטה איתער רחמי על ההוא יומא, ואיתער ברכמי בגינה, כדין ההוא יומא קאים עליו למיהוי אפוטרופא בגינה בשעתא דאייצטריך לי' וכו'. בההוא מדה דבר נש מודד, בה מודדים לי' וכו' עמ"ש.

תרגום: למדנו במעשה שלמטה מתעורר המעשה שלמעלה, אם אדם עושה מעשה למטה כראוי, כך מתעורר הכוח הרואוי לעלה, עשה אדם חסד בעולם, התעורר חסד לעלה ושרה ביום הוא ומתעורר בו בשבילו, ואם נהוג אדם ברחמים למטה, מעורר רחמים על אותו היום ומתעורר ברחמים בשבילו, אז אותו היום עומד לו להיות מגן בשבילו בשעה שיצטרך לו, שבכל מדה שאדם מודד בה מודדים לו.

ובפרט בימינו אלה, שగברת מدت הדין בעולם מאד, עליינו להתחזק בכל כחנו להחזיק במדת החסד, וממילא תתעורר מدت החסד לעלה, ותגין עליינו מממדת הדין הקשה.

מאד מאד צריכים להתחזק בעסק התורה ובעסק החסד

היווצה מדברינו, אחיו ורעי מאדanno צריכים להתחזק בשני עניינים אלו, בעסק התורה ובעסק החסד, ואם לא יעלה בידינו לקרב הגאולה בשלימות, אבל מכל מקום יועילו להקל את החבלי משיח. והנני מיעץ למדוד את ספרי 'אהבת חסד', שבו יראה ויוכח עד כמה גדולה מדת החסד לפניו הקב"ה שיש בכחה להפוך מממדת הדין הקשה לרחמים.

להתפלל ולשפוך שיחה לפני ד' שיאמר ד' לצרותינו ויגאלנו

גם עליינו לשפוך צערינו ותלאותינו לפניו הקב"ה ולהתפלל לפניו שיושיענו, ואפילו אין אדם כדי לענותו בתפילה ולבנות עמו חסד, מכל מקום כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים הקב"ה עושה חסד עמו, כדאיתא במדרש תנחותא. עוד איתא במדרש רבה פר' תצוה על הפסוק קחו עמכם דברים ושבבו אל ד', לפי ישישראל אומרם הנשיאים חטאו ו מביאים קרבן ומתכפר להם, אנו אין לנו קרבן, אומר להם הקב"ה הדברים אני מבקש ואין דברים אלא תורה, אמרו לו אין אנו יודעים, אמר להם בכו והתפללו לפני, וכי אבותיכם לא בתפילה פדיתי אותם, שנאמר ויאחן בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ובימי יהושע וכי לא בתפילה עשית להם ניסים, הו, אין אני מבקש לא זבח ולא קרבנות אלא דברים. ועל כן עליינו להתפלל ולשפוך שיחה לפני ד', שיאמר ד' לצרותינו ויגאלנו.

ובימינו אלה מה מאד ראוי ונכון לתקן לומר איזה מזמורי תהילים בכל יום ויום בברך לאחר התפילה, והקב"ה יאזין תפילותינו ובקשوتינו ויגאלנו מצרותינו במהרה בימינו Amen.

[מכתבי החפץ חיים - אמר עצה ותושיה]